

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/295/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5712201756
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5712201756.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a sudcov JUDr. Oľgy Belkovej a Mgr. Miroslava Šeptáka, v právnej veci navrhovateľa: Ing. R. A., nar. XX. XX. XXXX, bytom U., ul. J. F. č. XXXX/XX, zastúpený splnomocneným zástupcom JUDr. Stanislavom Stehustom, advokátom so sídlom A., F. Z. č. X, proti odporcovi: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti, so sídlom Bratislava, Župné námestie č. 13, o náhradu škody, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 9C/32/2012-47 zo dňa 9. mája 2012, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi 2.238,85 eur s 9,25 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 2.238,85 eur od 04. 11. 2011 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, ako aj vo výroku o trovách konania **p o t v r d z u j e .**

Výrok, ktorým súd vo zvyšnej časti návrh navrhovateľa zamietol, zostáva **n e d o t - k n u t ý .**

Odporca je **p o v i n n ý** nahradiť navrhovateľovi trovy odvolacieho konania v sume 98,92 eur k rukám JUDr. Stanislava Stehuru, advokáta so sídlom A., F. Z. č. X, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom č. k. 9C/32/2012-47 zo dňa 09. 05. 2012 Okresný súd Martin zaviazal odporcu k povinnosti zaplatiť navrhovateľovi 2.238,85 eur s 9,25 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 2.238,85 eur od 04. 11. 2011 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti návrh navrhovateľa zamietol. Navrhovateľovi priznal náhradu trov konania vo výške 100%.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že: „...Uznesením vyšetrovateľa Okresného úradu justičnej polície PZ v Dolnom Kubíne sp. zn. ČVS:OUJP-481/2002 zo dňa 31.3.2003 bolo voči navrhovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin sprenevery podľa ust. § 248 ods. 1, 3 Tr. zákona a pre trestný čin krádeže podľa ust. 247 ods. 1,5 Tr. zákona, ktorých sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

1/ dňa 19. 2. 2002 v Dolnom Kubíne, v priestoroch firmy SEZ, a.s. Dolný Kubín prevzal sumu vo výške 2.500,- € ako zálohu na služobnú cestu, pričom ku dňu skončenia svojho pracovného pomeru v tejto firme, dňa 23. 9. 2002 túto zálohu nevyúčtoval, ani nevrátil, čím poškodenej firme SEZ, a.s. Dolný Kubín spôsobil škodu vo výške 107.950,- Sk (3.583,28 €),

2/ dňa 20. 2. 2002 v Dolnom Kubíne, v priestoroch firmy SEZ, a.s. Dolný Kubín prevzal sumu vo výške 2.600,- € ako zálohu na služobnú cestu, pričom ku dňu skončenia svojho pracovného pomeru v tejto firme, dňa 23. 9. 2002 túto zálohu nevyúčtoval, ani nevrátil, čím poškodenej firme SEZ, a.s. Dolný Kubín spôsobil škodu vo výške 112.086,- Sk (3.720,57 €),

3/ dňa 22. 2. 2002 v Dolnom Kubíne, v priestoroch firmy SEZ, a.s. Dolný Kubín prevzal sumu vo výške 2.500,- € ako zálohu na služobnú cestu, pričom ku dňu skončenia svojho pracovného pomeru v tejto firme, dňa 23. 9. 2002 túto zálohu nevyúčtoval, ani nevrátil, čím poškodenej firme SEZ, a.s. Dolný Kubín spôsobil škodu vo výške 107.525,- Sk (3.569,17 €),

4/ dňa 19. 6. 2002 v Dolnom Kubíne, v priestoroch firmy SEZ, a.s. Dolný Kubín ako nadriadený pracovník prikázal pokladníčke firmy vyplatiť mu sumu vo výške 2.500,- € ako zálohu na ročnú odmenu, hoci v zmysle uzavretej pracovnej zmluvy mu takýto nárok priznaný nebol, čím poškodenej firme SEZ, a.s. Dolný Kubín spôsobil škodu vo výške 111.057,50 Sk (3.686,43 €),

5/ dňa 20. 6. 2002 v Dolnom Kubíne, v priestoroch firmy SEZ, a.s. Dolný Kubín ako nadriadený pracovník prikázal pokladníčke firmy vyplatiť mu sumu vo výške 2.500,- € ako zálohu na ročnú odmenu, hoci v zmysle uzavretej pracovnej zmluvy mu takýto nárok priznaný nebol, čím poškodenej firme SEZ, a.s. Dolný Kubín spôsobil škodu vo výške 110.872,50 Sk (3.680,29 €),

6/ dňa 21.6. 2002 v Dolnom Kubíne, v priestoroch firmy SEZ, a.s. Dolný Kubín ako nadriadený pracovník prikázal pokladníčke firmy vyplatiť mu sumu vo výške 2.600,- € ako zálohu na ročnú odmenu, hoci v zmysle uzavretej pracovnej zmluvy mu takýto nárok priznaný nebol, čím poškodenej firme SEZ, a.s. Dolný Kubín spôsobil škodu vo výške 115.193,- Sk (3.823,70 €),

7/ v mesiaci marec 2002 v Dolnom Kubíne, v priestoroch firmy SEZ, a.s. Dolný Kubín ako nadriadený pracovník uložil mzdovej účtovníčke firmy vyplatiť mu za mesiac február 2002 základnú mesačnú mzdu vo výške 87 000,- Sk (2.887,87 €) a prémie vo výške 20%. pričom v zmysle uzavretej pracovnej zmluvy bol jeho základný mesačný plat stanovený na sumu vo výške 50.000, Sk (1.659,69 €), čím poškodenej firme SEZ, a.s. Dolný Kubín spôsobil škodu vo výške 53.000,- Sk (1.759,27 €),

8/ v mesiaci apríl 2002 v Dolnom Kubíne, v priestoroch firmy SEZ, a.s. Dolný Kubín ako nadriadený pracovník uložil mzdovej účtovníčke firmy vyplatiť mu za mesiac marec 2002 základnú mesačnú mzdu vo výške 87 000,- Sk (2.887,87 €) a prémie vo výške 40%, pričom v zmysle uzavretej pracovnej zmluvy bol jeho základný mesačný plat stanovený na sumu vo výške 50.000, Sk (1.659,69 €), čím poškodenej firme SEZ, a.s. Dolný Kubín spôsobil škodu vo výške 72.500,- Sk (2.406,55 €),

9/ v mesiaci máj 2002 v Dolnom Kubíne, v priestoroch firmy SEZ, a.s. Dolný Kubín ako nadriadený pracovník uložil mzdovej účtovníčke firmy vyplatiť mu za mesiac apríl 2002 základnú mesačnú mzdu vo výške 87 000,- Sk (2.887,87 €) a prémie vo výške 40% pričom v zmysle uzavretej pracovnej zmluvy bol jeho základný mesačný plat stanovený na sumu vo výške 50.000. Sk (1.659,69 €), čím poškodenej firme SEZ, a.s. Dolný Kubín spôsobil škodu vo výške 72.500,- Sk (2.406,55 €),

10/ v mesiaci jún 2002 v Dolnom Kubíne, v priestoroch firmy SEZ, a.s. Dolný Kubín ako nadriadený pracovník uložil mzdovej účtovníčke firmy vyplatiť mu za mesiac máj 2002 základnú mesačnú mzdu vo výške 87 000,- Sk (2.887,87 €) a prémie vo výške 40%, pričom v zmysle uzavretej pracovnej zmluvy bol jeho základný mesačný plat stanovený na sumu vo výške 50.000. Sk (1.659,69 €), čím poškodenej firme SEZ. a.s. Dolný Kubín spôsobil škodu vo výške 72.500,- Sk (2.406,55 €),

11/ v mesiaci júl 2002 v Dolnom Kubíne, v priestoroch firmy SEZ, a.s. Dolný Kubín ako nadriadený pracovník uložil mzdovej účtovníčke firmy vyplatiť mu za mesiac jún 2002 základnú mesačnú mzdu vo výške 87 000,- Sk (2.887,87 €) a prémie vo výške 20%, pričom v zmysle uzavretej pracovnej zmluvy bol jeho základný mesačný plat stanovený na sumu vo výške 50.000, Sk (1.659,69 €), čím poškodenej firme SEZ, a.s. Dolný Kubín spôsobil škodu vo výške 53.000,- Sk (1.759,27 €).

Voči predmetnému uzneseniu o vznesení obvinenia podal navrhovateľ v zákonnej lehote sťažnosť, ktorú Okresná prokuratúra v Dolnom Kubíne uznesením č. Pv 23/03-19 zo dňa 19.5.2003 ako nedôvodnú zamietla. V ďalšom konaní ho Okresný súd Dolný Kubín rozsudkom zo dňa 19.9.2007 č. k. 3T 141/2003 uznal za vinného zo spáchania predmetných trestných činov. Proti citovanému rozsudku opäť podal opravný prostriedok - odvolanie, o ktorom Krajský súd v Žiline uznesením č. ITo/140/2007 zo dňa 8.1.2008 rozhodol tak, že zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil prokurátorovi vec na došetrenie. Okresná prokuratúra v Dolnom Kubíne uznesením č. Pv 532/2009 -6 zo dňa 13.1.2010 zastavila trestné stíhanie z dôvodu, že tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 27.5.2010. Uvedené skutočnosti vyplývali z pripojeného spisu

Okresného súdu Dolný Kubín sp.zn. 3T 141/2003 a spisu Okresnej prokuratúry v Dolnom Kubíne sp.zn. Pv 532/2009. Vzhľadom na uvedené trestné konanie si navrhovateľ zvolil obhajcu, ktorému bola následne vyplatená odmena spolu s príslušnými náhradami vo výške 2.073,23 €. Vyplatená náhrada spočívala v odmene JUDr. Celestína Stehuru za nasledujúce úkony: 12.6.2003 - prevzatie a príprava obhajoby vo výške 2.562,- Sk, 13.6.2003 - účasť na výsluchu obvineného na OR PZ Dolný Kubín vo výške 2.562,- Sk, 22.9.2003 - účasť pri výsluchu svedkov v Žiline vo výške 2.562,- Sk, 20.11.2003 - účasť pri oboznámení s a s výsledkami vyšetovania vo výške 2.562,- Sk, 8.6.2005, 19.10.2005, 24.2.2006, 23.6.2006, 30.3.2007, 19.9.2007 - účasť na hlavnom pojednávaní spolu vo výške 9.232,- Sk, 19.11.2007 - odvolanie voči rozsudku vo výške 2.228,- Sk, 8.1.2008 - účasť na verejnom zasadnutí o odvolaní vo výške 2.382,- Sk, 12.1.2009 - účasť na výsluchu obvineného v Martine vo výške 86,93 €, náhrada za stratu času za tieto úkony spolu vo výške 17.950,- Sk a 46,36 €, paušálna náhrada režijných výdavkov vo výške 1.864,- Sk a 6,95 € a cestovné vo výške 475,64 €. Uvedené mal okresný súd preukázané zo špecifikácie z č.l. 9-11. To, že tieto trovy obhajoby boli príslušnému advokátovi vyplatené mal súd preukázané z výpisov z účtu advokáta (dokladov z č.l. 26-27, 29). Žiadosťou zo dňa 12.4.2011 o predbežné prerokovanie nároku, adresovanú Ministerstvu vnútra SR si navrhovateľ uplatnil náhradu škody vo výške 2.073,23 € spolu s príslušenstvom. Ministerstvo vnútra SR jeho žiadosť postúpilo Ministerstvu spravodlivosti SR, ako príslušnému ústrednému orgánu štátnej správy. To mu listom zo dňa 3.11.2011 oznámilo, že jeho žiadosť prerokovalo, pričom jej nevyhovelo. Uvedená skutočnosť o predbežnom prerokovaní medzi účastníkmi nebola sporná. V súvislosti s predbežným prerokovaním navrhovateľovi vznikli náklady v sume 236,88 €, ktoré spočívajú v trovách jeho právneho zastúpenia, o čom svedčí doklad, založený na č.l. 14-15 a na č.l. 28.

Zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, upravuje zákon č. 514/2003 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2004; podľa ustanovenia § 27 ods. 2 cit. zákona zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona (...), sa spravuje doterajšími predpismi. Tým predpisom je zákon č. 58/1969 Zb. v znení neskorších predpisov.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len "štátny orgán"). Štát zodpovedá taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa § 3 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom ak nejde o prípady hodné osobitného zreteľa, možno nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím priznať len vtedy, ak účastník využil možnosť podať proti nezákonnému rozhodnutiu odvolanie, rozklad, námietky, odpor alebo sťažnosť.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom nárok na náhradu škody nemožno uplatniť, dokiaľ právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, pre nezákonnosť nezrušil príslušný orgán. Rozhodnutím tohto orgánu je súd rozhodujúci o náhrade škody viazaný.

Podľa § 10 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom ak ústredný orgán neuspokojí nárok poškodeného do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti, môže sa poškodený domáhať priznania nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Okresný súd mal v zmysle vyššie citovaných ustanovení v konaní preukázané, že navrhovateľ bol v trestnom konaní, v rámci ktorého si zvolil obhajcu a tomuto vyplatil trovy obhajoby zbavený obvinení tým, že trestné stíhanie bolo voči nemu zastavené. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle cit. ustanovenia § 4 ods. 1 prvá veta uvedeného zákona je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre

jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Uvedená skutočnosť t.j. existencia právoplatného rozhodnutia, ktoré bolo pre nezákonnosť zrušené, bola zo strany odporcu rozporovaná. V tomto smere okresný súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo 15/2009, v ktorom uviedol, že "pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, teda z doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad teleologický, ktorý vychádza zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy SR. V takomto prípade nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zmene) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale splnenie tejto podmienky treba vykladať extenzívne. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia." Ako vyplýva z uznesenia Krajského súdu v Žiline zo dňa 8.1.2008, č. k. 1To 140/2007-281, ktorým bol odsudzujúci rozsudok okresného súdu zrušený a vec bola vrátená prokurátorovi na ďalšie konanie, nakoľko nebol náležite zistený skutkový stav veci a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie bolo porušené ustanovenie § 2 ods. 5 Trestného poriadku (str. 5-6 tohto rozhodnutia). Práve z uvedenej citácie možno usudzovať nezákonnosť rozhodnutia, pre ktoré bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec bola vrátená prokurátorovi na došetrenie, nakoľko išlo o podstatnú nedôslednosť v postupe objasňovania skutočností, dôležitých pre záver o opodstatnenosti trestného stíhania navrhovateľa. V nadväznosti na uvedené okresný súd poukázal aj na právnu vetu z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.6.1993, sp.zn. 1Cdo 53/1993, podľa ktorej "ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov, podľa ustanovení § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia."

Prvostupňový súd mal preto v konaní preukázanú existenciu právoplatného rozhodnutia, ktoré bolo pre nezákonnosť zrušené, a za ktoré nesie štát objektívnu zodpovednosť. Ako uviedol aj odporca vo svojom vyjadrení konanie navrhovateľa po dôkladnom posúdení nebolo napokon posúdené ako konanie spĺňajúce znaky skutkovej podstaty trestného činu.

Podľa § 163 ods. 1 Trestného poriadku, účinného do 1.1.2006 ak je na podklade zistených skutočností dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, vydá vyšetrovateľ alebo policajný orgán bez meškania uznesenie, že sa táto osoba stíha ako obvinený.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že záver o tom, že skutok sa stal a že skutok je trestným činom, musí byť dokázaný nepochybne, pričom pre vznesenie obvinenia musí byť dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba. Nakoľko trestné stíhanie bolo nakoniec zastavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, postup orgánov štátu, ktoré vzniesli obvinenie proti navrhovateľovi pre spáchanie trestného činu nebolo správne a ani zákonné. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4MCdo 15/2009). Preto obranu odporcu v tomto smere vyhodnotil ako nedôvodnú.

Ďalším predpokladom pre zodpovednosť štátu je existencia škody a príčinnej súvislosti. V tomto smere odporca uviedol, že rozhodnutie navrhovateľa zvoliť si obhajcu v rámci trestného konania, vedenému proti nemu, bolo jeho slobodným rozhodnutím ako naložiť so svojím majetkom, a preto nakoľko nešlo o prípad nutnej obhajoby, nie je možné posúdiť výdavky navrhovateľa na obhajobu ako nevyhnutné.

V zmysle judikatúry škodou sa myslí ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného (spočíva v zmenšení jeho majetkového stavu) a je objektívne vyjadrená všeobecným ekvivalentom t.j. peniazmi, a je teda napravitelná poskytnutím majetkového plnenia. Ušlý ziskom je v podstate ušlý majetkový prospech a spočíva v nezväčšení sa majetku poškodeného, ktoré by bolo možné, ak by nastala škodová udalosť, dôvodne očakávať s ohľadom na pravidelný priebeh vecí. (stanovisko Najvyššieho

súdu ČSSR Cpj 87/1970). To, že v dôsledku vynaloženia trov obhajoby došlo k zmenšeniu majetkového stavu u navrhovateľa mal súd preukázané. Otáznym, vzhľadom na vyjadrenie odporcu, zostáva iba fakt, či vynaložené trovy obhajoby sú v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak škoda vznikla následkom nezákonného rozhodnutia, t.j. vtedy, ak nezákonné rozhodnutie a škoda boli vo vzájomnom pomere príčiny a následku a ak bolo preukázané, že ak by nebolo nezákonného rozhodnutia, ku škode by nebolo bývalo došlo. V tomto smere okresný súd uviedol, že navrhovateľ v postavení obvineného má právo zvoliť si obhajcu, pričom využitím tohto práva došlo k zmenšeniu jeho majetkového stavu t.j. ku škode. Využitie uvedeného práva, ktoré garantuje Trestný poriadok, nemožno považovať za slobodné rozhodnutie ako naložiť so svojím majetkom, pretože k takémuto rozhodnutiu je človek v postavení obvineného prinútený práve v dôsledku vydania uznesenia o vznesení obvinenia, čím na strane obvineného dochádza k zrovnoprávneniu jeho postavenia s celým aparátom štátu, ktorý disponuje nielen dostatočným materiálnym zabezpečením, ale aj kvalifikovanými jednotlivcami, znalými právnych predpisov. Prijat' záver o tom, že iba v prípade nutnej obhajoby je preukázaná príčinná súvislosť vzniku škody na nesprávnom rozhodnutí o vznesení obvinenia, nie je správne. Právo na obhajcu je zabezpečené pre každého obvineného. V prípade, že si ho nemôže dovoliť, obhajca by mu bol súdom ustanovený bez ohľadu na to, či by išlo o prípad nutnej obhajoby alebo nie. Zakotvenie nutnosti mať obhajcu v zákonom stanovených prípadoch je iba konštatovaním zo strany štátu o vážnosti prebiehajúceho trestného konania, kedy obhajoba obvineného musí byť zabezpečená prostredníctvom obhajcu, bez ohľadu na stanovisko obvineného. Nutnosť ustanovenia si obhajcu obvineným však môže vyplývať z úrovne spôsobilosti náležite sa obhajovať, tak ako ju vyhodnotí nie štát a jeho aparát, ale samotná osoba obvineného, takže podľa názoru súdu zvolenie si obhajcu a vynaloženie trov obhajoby v trestnom konaní, kde v prípade obvineného nejde o prípad nutnej resp. povinnej obhajoby je v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím štátu. Súd preto pristúpil ku skúmaniu skutočnosti, či výška majetkovej škody bola zo strany navrhovateľa riadne preukázaná.

Škoda navrhovateľa tvorí vyplatená náhrada trov obhajcu JUDr. Celestína Stehuru v trestnom konaní, a to za nasledujúce úkony: 12.6.2003 - prevzatie a príprava obhajoby vo výške 2.562,- Sk, 13.6.2003 - účasť na výsluchu obvineného na OR PZ Dolný Kubín vo výške 2.562,- Sk, 22.9.2003 - účasť pri výsluchu svedkov v Žiline vo výške 2.562,- Sk, 20.11.2003 - účasť pri oboznámení s a s výsledkami vyšetrovania vo výške 2.562,- Sk, 8.6.2005, 19.10.2005, 24.2.2006, 23.6.2006, 30.3.2007, 19.9.2007 - účasť na hlavnom pojednávaní spolu vo výške 9.232,- Sk, 19.11.2007 - odvolanie voči rozsudku vo výške 2.228,- Sk, 8.1.2008 - účasť na verejnom zasadnutí o odvolaní vo výške 2.382,- Sk, 12.1.2009 - účasť na výsluchu obvineného v Martine vo výške 86,93 €, náhrada za stratu času za tieto úkony spolu vo výške 17.950,- Sk a 46,36 €, paušálna náhrada režijných výdavkov vo výške 1.864,- Sk a 6,95 € a cestovné vo výške 475,64 €. Vykonanie uvedených úkonov nebolo zo strany odporcu spochybňované okrem úkonu zo dňa 8.1.2008 za účasť na verejnom zasadnutí o odvolaní vo výške 2.382,- Sk. Z pripojeného spis Okresného súdu Dolný Kubín (z č.l. 279) vyplýva, že predseda senátu pred otvorením verejného zasadnutia zrušil termín verejného zasadnutia a vytyčil neverejné zasadnutie na rovnaký deň, pričom uvedeného verejného zasadnutia sa obžalovaný t.j. navrhovateľ ani jeho obhajca nezúčastnili. Nakoľko verejné zasadnutie neprebehlo (bolo zrušené pred jeho otvorením bez zaznamenania prítomnosti navrhovateľa jeho obhajcu) obhajcovi za takýto úkon nemôže patriť tarifná odmena za úkon právnej služby, pretože právnú službu v tomto prípade neposkytol, a preto mu v zmysle § 14 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. patrí odmena ako za úkony, ktoré sú im svojou povahou a účelom najbližšie, pričom uvedenú situáciu najbližšie upravuje § 14 ods. 5 písm. b) citovanej vyhlášky ako odmena za účasť na pojednávaní, ktoré bolo odročené bez prejednávania veci t.j. iba vo výške 595,50 Sk. Okresný súd taktiež preskúmaval výšku cestovných výdavkov, ktoré sú v zmysle § 7 ods. 1 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách tvorené základnou náhradou za každý 1 km jazdy a náhradou za spotrebované pohonné látky. V tomto smere zistil navýšenie cestovných náhrad za úkony vykonané v roku 2003 pri výške základnej náhrady za každý 1 km jazdy, keď obhajca sumu základnej náhrady stanovil vo výške 6,20 Sk, hoci podľa opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 198/2003 z 2. júna 2003 o sumách základnej náhrady za používanie cestných motorových vozidiel pri pracovných cestách je výška tejto sumy iba 5,40 Sk; okresný súd preto navýšenie o 360,- Sk považoval za nepreukázané. Vzhľadom na uvedené konštatoval, že výška preukázaných trov obhajoby navrhovateľa v trestnom konaní je stanovená sumou 42.117,50 Sk za úkony do 01. 01. 2009 t.j. 1.398,04 €, sumou 140,24 € za úkony po 01. 01. 2009 a cestovným vo výške 13.026,76 Sk do 01. 01. 2009 t.j. 432,41 € a cestovným vo výške 31,28 € po 01. 01. 2009 t.j. je preukázaná súhrnne vo výške 2001.97,- €, ktorú navrhovateľovi priznal, pričom vo zvyšnej časti jeho návrh zamietol.

Navrhovateľ si v žalobe tiež uplatnil náklady v sume 236,88 €, ktoré uhradil advokátovi za právne služby poskytnuté v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody. Aj napriek skutočnosti, že odporca uviedol, že zákon č. 58/1969 Zb. neustanovuje povinnosť nahrádzať prípadné náklady súvisiace s predbežným prerokovaním, súd poukazuje rovnako ako aj navrhovateľ na ustálenú judikatúru súdov vyššieho stupňa, a to najmä na Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 1999, sp. zn. 2 Cdo 7/99, v ktorom je vyjadrený právny názor: "Náklady spojené s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. sú príslušenstvom tohto nároku." A preto navrhovateľovi okrem trov obhajoby z trestného konania vo výške 2.001,97 € priznal aj trovy právneho zastúpenia pri predbežnom prejednaní nároku t.j. príslušenstvo vo výške 236,88 € t.j. odporcu zaviazal na náhradu škody vo výške 2.238,85 €.

Navrhovateľ si v žalobe uplatnil aj nárok na úrok z omeškania, ktorý požadoval od 4.5.2011, t.j. deň po doručení žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na Ministerstvo spravodlivosti. Odporca k tejto časti návrhu uviedol, že štát sa môže dostať do omeškania až márnym uplynutím 6-mesačnej lehoty určenej pre predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody.

Podľa § 20 zákona č. 58/1969 Zb. platí, že pokiaľ tento zákon neustanovuje niečo iné, riadia sa právne vzťahy ním upravené ustanoveniami Občianskeho zákonníka.

Podľa § 563 Občianskeho zákonníka ak nie je čas splnenia dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

Podľa § 489 Občianskeho zákonníka záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

Podľa § 10 zákona č. 58/1969 Zb. ak ústredný orgán neuspokojí nárok poškodeného do 6 mesiacov odo dňa podania žiadosti, môže sa poškodený domáhať priznania nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úrok z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úroku z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Na základe uvedeného mal okresný súd za to, že štát je povinný nahradiť škodu najneskôr do 6 mesiacov odo dňa, kedy poškodený nárok riadne uplatnil postupom podľa § 10 cit. zákona. Márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník zo zodpovednostného právneho vzťahu (§ 489 Občianskeho zákonníka) dostáva do omeškania, a tak najskôr odo dňa nasledujúceho po uplynutí 6-mesačnej lehoty ho postihuje povinnosť zaplatiť poškodenému veriteľovi tiež úroky z omeškania. Vzhľadom na uvedené považoval obranu odporcu za odôvodnenú, a preto nárok navrhovateľa na úroky z omeškania stanovil od 04. 11. 2011 a vo zvyšnej časti jeho nárok na úroky z omeškania (za obdobie od 04. 05. 2011 do 03. 11. 2011) zamietol.

Podľa § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Zb. účinného od 01. 01. 2009 výška úrokov z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu

K 04. 11. 2011 bola základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky stanovená výškou 1,5%, z čoho vyplýva, že výška zákonného úroku z omeškania je stanovená na 9,5%. Nakoľko navrhovateľ požadoval úrok v nižšej výške, súd vyhovel jeho návrhu a priznal mu 9,25% ročný úrok z omeškania od 04. 11. 2011 do zaplataenia.

Podľa § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

Podľa § 151 ods. 7 Občianskeho súdneho poriadku súd môže o náhrade trov konania rozhodnúť aj tak, že namiesto určenia výšky trov prizná účastníkovi náhradu trov konania vyjadrenú zlomkom alebo percentom. Po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozhodne o výške náhrady trov konania súd samostatným uznesením.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 v spojení s 151 ods. 7 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) a priznal navrhovateľovi, ktorý bol neúspešný len vo výške 3%, čo súd považuje za neúspech v nepatrnnej časti, náhradu trov konania vo výške 100%...“.

Proti vyššie uvedenému rozsudku podal odporca odvolanie, na základe ktorého odvolací súd žiadal, aby napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil a návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol (s výnimkou jeho výroku o zamietnutí návrhu vo zvyšku).

Prvostupňovému súdu vytýkal, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, to, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d) Občianskeho súdneho poriadku) a napokon nesprávne právne posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku).

V nadväznosti na nesprávne právne posúdenie uviedol, že judikatúra v niektorých prípadoch výslovne vylúčila právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, napr.: „Ten, proti nemuž bylo trestní stíhání zastaveno, nebo ten, jeru byl zproštěn obžaloby, má podle ustanovení § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Sb. zásadné právo na náhradu škody způsobené usnesením o vznesení obvinění. Uvedené právo nemá pouze ten, kdo si obvinění sám zavinil a ten, kdo byl obžaloby zproštěn, nebo proti nemuž bylo trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný, nebo že mu byla udelená milost anebo, že trestný čin byl amnestován (R 35A991, sp.zn. iCz 6/1990)“. Odporca pritom už pred súdom prvého stupňa vzniesol námietku, že navrhovateľ si sám zavinil trestné stíhanie. Z odôvodnenia uznesenia Okresnej prokuratúry Dolný Kubín č. Pv 532/2009-6 zo dňa 13.1.2010 (najmä str. 4), vyplynulo, že skutok sa stal a že na jeho konaní sa osobne podieľal obvinený, pričom toto jeho konanie hodnotí prokuratúra ako konanie za istých okolností „neférové.“ V súlade s týmito závermi vyslovenými v právoplatnom rozhodnutí je potom tvrdenie, že navrhovateľ si od spoločnosti vystupujúcej v trestnom konaní v procesnom postavení poškodenej preberal, resp. nechával vyplácať rôzne sumy, ktoré spoločnosti nevrátil ani nevyúčtoval. Nepochybne preto navrhovateľ svojím popísaným počínaním sám vyvolal obavu, že trestnú činnosť páchal a táto obava existovala v čase začatia trestného stíhania a vznesenia obvinenia. Z tohto dôvodu je potrebné dospieť k záveru, že si svoje trestné stíhanie zavinil sám. Podstatným pre skúmanie zavinenia trestného stíhania je, či obvinený svojím správaním sám zavinil podozrenie zo spáchania trestného činu, resp. či k tomuto podozreniu sám prispel. V súlade s vyššie uvedeným takéto zavinenie navrhovateľa vyplýva z trestného spisu, resp. už z meritórnych rozhodnutí v ňom obsiahnutých. Z hľadiska zavinenia trestného stíhania nie je významný výsledok trestného stíhania, v opačnom prípade by pri zastavenom trestnom stíhaní, resp. pri oslobodzujúcom rozsudku zavinenie trestného stíhania nikdy neprichádzalo do úvahy. Podstatným z hľadiska posúdenia veci je zavinenie obvineného na vyvolaní podozrenia, že trestný čin spáchal. S poukazom na vyššie uvedené skutkové okolnosti je takéto zavinenie navrhovateľa v danej veci dané. Po právnej stránke v súvislosti s uvedenou obranou odporca poukázal na ust. § 20 zákona č. 58/1969 Zb. podľa ktorého pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone Občianskym zákonníkom. Ďalej § 441 Občianskeho zákonníka podľa ktorého ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znášajú sám.

Za ďalšie prvostupňový súd sa v napadnutom rozsudku vôbec nezaoberal a žiadnym spôsobom sa nevysporiadal so skutočnosťou, či došlo k začatiu trestného stíhania a vzneseniu obvinenia zavinením žalobcu, čím napadnutý rozsudok nespĺňa ani náležitosti riadneho rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Taktiež aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko zo dňa 09.12.1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu SR (I.ÚS 226/2003 zo dňa 12.05.2004) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Podľa názoru odvolateľa porušil okresný súd právo na spravodlivé konanie, pokiaľ sa s námietkou zavinenia trestného stíhania nezaoberal a nevysporiadal. Ide pritom o podstatnú námietku, keďže podľa § 441 Občianskeho zákonníka v prípade spoluzavinenia

poškodeného prichádza do úvahy tak pomerné zníženie náhrady škody, ako aj jej úplné vylúčenie, čím je spochybnený základ nároku a prípadne jeho výška.

V súvislosti so škodou a príčinnou súvislosťou odvolateľ uviedol, že pokiaľ navrhovateľ vynaložil finančné prostriedky na svoju obhajobu, neznamená to, že ich náhradu si môže automaticky dôvodne uplatňovať ako škodu. Keďže v tomto prípade nešlo o prípad nutnej obhajoby, nebolo nevyhnutné, aby vynakladal prostriedky na svoju obhajobu. Bolo teda jeho slobodným rozhodnutím zvoliť si právneho zástupcu a takýmto spôsobom naložiť so svojím majetkom. Pri skúmaní existencie škody je potrebné posúdiť navrhovateľom vynaložené finančné prostriedky tak z hľadiska nutnosti ako aj účelnosti. Podľa judikatúry v tejto oblasti:

V prípade nutnej obhajoby sú jednotlivé úkony vykonané obhajcom na účelnú ochranu obvineného podmienené úkonmi a rozhodnutiami orgánu činného v trestnom konaní, ktorými sa konanie realizuje. Nezákonné rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní môže vyvolať zo strany obhajoby procesné úkony smerujúce k odstráneniu nežiaducich právnych dôsledkov pre obvineného, ktoré by v prípade správneho rozhodnutia neboli potrebné. Nezákonné rozhodnutie takto môže byť samo príčinou vzniku trov za úkon obhajoby v záujme obvineného. Náklady vynaložené na takéto úkony obhajoby sú potom v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím, lebo boli ním vyvolané, a za škodu takto vzniknutú zodpovedá štát podľa ustanovenia § i ods. i zákona č. 58/1969 Sb. (NS iCz/41/90).

Ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, fyzická osoba vynaložila náklady na trovy nutnej obhajoby, smerujúce k odstráneniu nežiaducich právnych dôsledkov na obvineného (žalobcu), štát zodpovedá za takto vzniknutú škodu podľa ustanovenia § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., a to bez ohľadu na skutočnosť, či v trestnom konaní bol obvinenému obhajca ustanovený alebo či si ho zvolil sám (§ 38 ods. 1 Tr. por.) (NS iCdo 53/93).

Je zrejmé, že nakoľko nešlo o prípad nutnej obhajoby, nie je možné posúdiť výdavky navrhovateľa na obhajobu ako nevyhnutné. Judikatúra, ktorá extenzívnym spôsobom v niektorých prípadoch odvodila nezákonnosť obvinenia v prípade následného zastavenia trestného stíhania, odvodila nárok na náhradu trov obhajoby výslovne iba v prípadoch nutnej (povinnej) obhajoby.

Neobstojí ani záver súdu prvého stupňa o potrebe zrovnoprávnenia postavenia obvinenej osoby s aparátom štátu, keďže orgány štátu (orgány činné v trestnom konaní) vyhodnocujú okolnosti a dôkazy v prospech aj v neprospech obvineného (§ 164 ods. 3 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb., § 2 ods. 10, § 201 ods. 4 Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z.). Postup orgánov činných v trestnom konaní je v ďalšom priebehu trestného konania preskúmaný a verifikovaný súdom a prípadné pochybenia orgánov činných v trestnom konaní tak sú odstrániteľné v štádiu súdneho konania. Voľbu obhajcu v prípade nepovinnnej obhajoby je preto možné chápať len ako formu rozšírenej ochrany práv a záujmov obvinenej osoby, je len realizáciou práva a nie nevyhnutným dôsledkom vznesenia obvinenia.

V závere podaného odvolania odporca uviedol, že z hľadiska výšky priznaného nároku súd nesprávne priznal navrhovateľovi nárok na úroky z omeškania aj z trov predbežného prerokovania nároku, a teda priznal mu príslušenstvo nielen zo samotnej pohľadávky, ale aj z jej ďalšieho príslušenstva.

Navrhovateľ vo vyjadrení zo dňa 16. 08. 2012 prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu odvolací súd žiadal, aby napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil, stotožňujúc sa s jeho dôvodmi.

Ďalej uviedol, že pokiaľ bolo prvostupňovému súdu vytýkané, že sa nezaoberal a žiadnym spôsobom nevyšporiadal so skutočnosťou, či došlo k začatiu trestného stíhania a vzneseniu obvinenia zavinením navrhovateľa, tak Najvyšší súd SR už viackrát vo svojich rozhodnutiach judikoval, že rozhodnutie o zastavení trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania pre nezákonnosť. V danom prípade, bolo trestné stíhanie voči navrhovateľovi zastavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. To znamená, že v konečnom dôsledku sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu, z ktorého som bol obvinený. Jedným zo základných znakov trestného činu je existencia protiprávneho konania, teda konania v rozpore s právom - trestným zákonom a keďže trestné stíhanie voči osobe navrhovateľa bolo zastavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, je

nepochybné, že sa žiadneho protiprávneho konania nedopustil a teda trestné stíhanie voči mojej osobe nemalo byť vôbec vedené. Jednou zo základných zásad Trestného poriadku je zásada stíhania len zo zákonných dôvodov. Táto zásada nadväzuje na hmotnoprávnu zásadu - žiadny trestný čin bez zákona, ktorá je upravená v čl. 49 Ústavy SR a čl. 39 Listiny základných práv a slobôd. Dôvodom stíhania je odôvodnené podozrenie zo spáchania trestného činu (t.j. zákonné dôvody), pričom musí byť dodržaný zákonný postup. Dodržanie tejto zásady je zárukou, že občania nebudú stíhaní bezdôvodne a že najmä do občianskych práv sa bude zasahovať len zákonom odôvodnených prípadoch. Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia voči nezavinil. Odporca v odvolaní uvádza, že v niektorých prípadoch judikatúra vylúčila právo na náhradu škody. O takéto prípady však išlo iba ak trestné stíhanie bolo zastavené z dôvodu, že obvinený nebol trestne zodpovedný, alebo bola udelená milosť, resp. amnestia, t.j. vtedy, keď obvinený sa síce dopustil protiprávneho konania, ale v trestnom stíhaní nebolo možné pokračovať. V danom prípade som sa však navrhovateľ žiadnej trestnej činnosti nedopustil a preto trestné stíhanie voči nemu nemalo byť vôbec začaté. Z uvedeného dôvodu preto v žiadnom prípade neprichádza do úvahy otázka jeho zavinenia, tak ako to tvrdí odporca. Prvostupňový súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že konanie navrhovateľa nebolo posúdené ako konanie spĺňajúce znaky skutkovej podstaty trestného činu a že nakoľko trestné stíhanie bolo nakoniec zastavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, postup orgánov štátu, ktoré vzniesli obvinenie voči navrhovateľovi pre spáchanie trestného činu nebol správny a ani zákonný. Z uvedeného je zrejmé, že prvostupňový súd sa v napadnutom rozhodnutí s vyššie uvedenými námietkami odporcu riadne vysporiadal a svoje rozhodnutie náležite zdôvodnil.

Za ďalšie pokiaľ odporca vo svojom odvolaní uvádza, že navrhovateľove výdavky na obhajobu nie je možné posúdiť ako nevyhnutné, nakoľko nešlo o prípad nutnej obhajoby je potrebné uviesť, že v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nebolo v súlade so zákonom navrhovateľ vynaložil náklady na trovy obhajoby, smerujúce k odstráneniu nežiaducich právnych dôsledkov trestného stíhania. Je zrejmé, že štát zodpovedá za takto vzniknutú škodu bez ohľadu na skutočnosť, či išlo o prípad nutnej obhajoby alebo nie. Škoda, ktorej náhrady sa navrhovateľ domáha vznikla následkom nezákonného rozhodnutia, nakoľko, ak by nedošlo k vydaniu nezákonného rozhodnutia k škode by nebolo došlo. Odvolacia námietka odporcu je preto bezdôvodná aj z toho dôvodu, že v danom prípade išlo o prípad nutnej obhajoby, pretože uznesením o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia v bodoch 4/-11/ bol navrhovateľ stíhaný pre pokračovací trestný čin krádeže podľa ust. § 247 ods. 1,5/ Trestného zákona a teda bol som stíhaný pre trestný čin, za ktorý zákon ustanovoval trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšovala 5 rokov.

K námietke o nesprávnom priznaní úroku z omeškania aj z trov predbežného prerokovania nároku navrhovateľ uviedol, že prvostupňový súd v danom prípade postupoval správne, nakoľko nárok na náhradu nákladov spojených s predbežným prerokovaním nároku si u odporcu uplatnil v samotnej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku. Odporca tým, že neuspokojil jeho nárok včas, dostal sa do omeškania. A keďže sa dostal do omeškania so splnením peňažného dlhu, má navrhovateľ právo požadovať od odporcu popri samotnom plnení aj úrok z omeškania. Treba zdôrazniť, že úrok z omeškania plní predovšetkým kompenzačnú funkciu a tým kompenzuje ujmu, ktorá navrhovateľovi vznikla v dôsledku toho, že odporca neuspokojil jeho nárok včas. Napokon úrok z omeškania je aj postihom sankčným, lebo je sankciou za spôsobenie takej ujmy, ktorá nie je škodou.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené podľa § 202 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2, § 156 ods. 3 O. s. p.), preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O. s. p.) a rozsudok okresného súdu v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil, a to z nasledovných dôvodov:

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolaací súd preskúmaním napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu a vyhodnotením toho čo uviedol v rámci odvolacieho konania odvolateľ konštatuje, že prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 132 O. s. p. a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto s poukazom na citované ust. § 219 ods. 2 O. s. p., keďže sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzuje sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov.

Na doplnenie odvolací súd uvádza, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 01. 07. 2004 a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom účinného do 30. 06. 2004.

K otázke zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím bolo publikované už spomínané uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 4M-Cdo/15/2009 pod č. 57 v zbierke rozhodnutí zo súdnej praxe. V zmysle citovaného rozhodnutia (okrem už uvedeného), „...pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania o vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa naplnili predpoklady o spáchaní trestného činu obvinením, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania o vznesení obvinenia pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov). Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí a zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania o vznesení obvinenia“.

Filozofia uvedeného rozhodnutia vyplýva z toho, že doterajšia súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe), bola odčinená a dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Z uvedeného vyplýva, že rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté súdnou judikatúrou v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné.

Z hľadiska uvedeného neobstojí odvolacia námietka, že „podstatným z hľadiska posúdenia veci je zavinenie obvineného a nie je významný výsledok trestného stíhania“. Vezmúc v úvahu vyššie uvedené opak je pravdou.

V dôvodoch svojho rozhodnutia Najvyšší súd SR ďalej uviedol aj to, že základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle ust. § 6 ods. 1 veta prvá citovaného zákona je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom.

Ústavno-právny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré bolo zastavené treba hľadať nielen v ustanovení čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, ale vo všeobecnej rovine, predovšetkým v čl. 1 ods. 1 tohto základného zákona, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálno-právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Nemožno totiž prehliadať, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktno dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsobiacej) interpretácii. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takejto situácii

nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo.

Odvolačný súd poznamenáva, že hore uvedené názory zaujal Najvyšší súd SR v dôsledku mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom, či zastavenie trestného stíhania, postúpenie veci inému orgánu alebo oslobodzujúci rozsudok majú podľa § 6 ods. 1 citovaného zákona rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť, ak k takýmto rozhodnutiam došlo, pretože sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvinením.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd v prejednávanej veci nepovažoval námietky odporcu o nesprávnej právnej aplikácii zákona č. 514/2003 Z. z. za opodstatnené. Taktiež, aj odvolací súd zhodne s prvostupňovým súdom mal za to, že navrhovateľ predloženými listinnými dôkazmi preukázal čo do základu i výšky dôvodnosť ním podaného návrhu.

Odvolačný súd tiež poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo 194/2010 zo dňa 30. marca 2011, z ktorého uvádza:

„V súlade s ustálenou súdnou praxou zodpovedá štát aj za škodu spôsobenú začatím (vedením) trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Táto zásada bola vyjadrená už vo viacerých skorších rozhodnutiach, ktoré sa týkali náhrady škody spôsobenej štátnym orgánom v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Rozhodovanie súdov podľa tohto zákona sa ustálilo medziiným na názore, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, má podľa § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia (R 35/1991). Na to nadviazal záver, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov, podľa § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Takéto právo má aj vtedy, ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, vynaložil náklady na trovy nutnej obhajoby (viď bližšie R 70/1994). Na podstate týchto právnych záverov, ku ktorým sa dospelo vo vzťahu k prípadom škôd vzniknutých za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., zotráva súdna prax aj po prijatí zákona č. 514/2003 Z. z.

Zákon č. 514/2003 Z. z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zavinil. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania. Náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu (§ 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.).

I keď jedným zo základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, treba mať na zreteli, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená (viď bližšie rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 M Cdo 15/2009 uznesením občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. decembra 2010 navrhnuté na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky). Zákon č. 514/2003 Z. z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. Judikatúra dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné

stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania“.

Okresný súd postupoval tiež správne, keď ako zastupujúci orgán v mene štátu označil Ministerstvo spravodlivosti SR, keďže tomuto orgánu Ministerstvo vnútra SR, ktorému navrhovateľ pôvodne adresoval svoju žiadosť o predbežné prerokovanie nároku postúpilo predmetné podanie. Z hľadiska určenia, ktorý z týchto orgánov je v tom - ktorom prípade orgánom konajúcim v mene štátu je rozhodujúce, na ktorom z nich bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody; ak žiadosť bola podaná na oboch uvedených orgánoch, je príslušný ten z nich, ktorý vo veci začal konať ako prvý (§ 4 ods. 1 písm. l/ zákona č. 514/2003 Z. z.). Keďže v danom prípade začalo vo veci ako prvé konať Ministerstvo spravodlivosti SR, ktoré navrhovateľovi listom zo dňa 03. 11. 2011 oznámilo, že jeho žiadosť prerokovalo, pričom jej nevyhovelo zastupujúci orgán štátu bol označený správne.

Keďže v preskúmvanej veci išlo o prípad nutnej obhajoby ani odvolaciu námietku o neúčelnosti vynaložených trov obhajoby nepovažoval odvolací súd za dôvodnú. Rovnako tak sa nestotožnil s tým, že priznanie úroku z omeškania z trov predbežného prerokovania nároku je neprípustné, pretože v danom prípade nepovažoval takto vzniknuté trovy za príslušenstvo pohľadávky podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka tak, ako to tvrdil odporca. Na druhej strane sa ale stotožnil s tým, že ide o príslušenstvo sui generis podľa osobitného právneho predpisu, v zmysle ktorého si navrhovateľ uplatnil svoj nárok a podľa ktorého mal byť aj riadne a včas uspokojený.

Ani s námietkou o nepresvedčivosti preskúmvaného rozsudku sa odvolací súd nestotožnil. Naopak mal za to, že so všetkými skutočnosťami uvádzanými odvolateľom sa náležitým a presvedčivým spôsobom vypořiadal prvostupňový súd, ktorého rozhodnutie spĺňa všetky požiadavky kladené na zákonné rozhodnutie podľa § 157 ods. 2 O. s. p. Inak povedané, prvostupňový súd sa dôsledne zaoberal so všetkými otázkami, ktoré boli v prejednávanej veci rozhodujúce vrátane tých, na ktoré poukázal odvolateľ.

Výrok, ktorým súd vo zvyšnej časti návrh navrhovateľa zamietol zostáva nedotknutý, keďže nebol napadnutý odvolaním.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. v prospech navrhovateľa, ktorý mal v odvolacom konaní plný úspech. Odvolací súd mu preto priznal náhradu všetkých účelne vynaložených trov spojených s uplatňovaním práva spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia vyčíslených podľa § 10, § 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb spolu v sume 98,92 eur. Konkrétne trovy právneho zastúpenia pozostávajú z jedného úkonu právnej služby - vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 06. 07. 2012 - úkon á 91,28 eur + 1x režijný paušál 7,63 eur.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.